

Skötselplan för naturreservatet Stenstorps hagkärr

1. Syfte med säkerställande och skötsel

Syftet med reservatet är att

- bevara och utveckla ett område med värdefull barr- och lövsumpskog,
- bevara den mångfald av arter som är knuten till sumpskogen,
- säkra gynnsam bevarandestatus för ett Natura 2000-område med naturtyperna lövsumpskog och örtrik, näringsrik skog.

Syftet ska nås genom att skogen lämnas för fri utveckling. Smärre åtgärder får dock utföras om granen i lövsumpskogen blir för dominerande eller om sumpskogen torkar upp.

2. Beskrivning

2.1 Administrativa data

Objektnamn:	Stenstorps hagkärr
Objektnummer:	04-02-088
Skyddsform:	Naturreservat
Kommun:	Katrineholm
Församling:	Björkvik
Fastighet:	Jönåkers häradsallmänning s:1 och 1:1
Markägare:	Jönåkers häradsallmännings intressenter och Jönåkers häradsallmänning
Förvaltare:	Länsstyrelsen
Nyttjanderätter:	Jakträttsavtal
Naturgeografisk region:	Nr 24 Svealands sprickdalsterräng med lerslättdalar och sjöbäcken
Kulturgeografisk region:	Kolmården
Lägesbeskrivning:	Reservatet ligger söder om sjön Näsaren, ca 1 mil väster om Björkvik
Topografisk karta:	9G Katrineholm SO
Ekonomisk karta:	09645, 09646
ID-punkt:	6522149/1530857
Gräns:	Områdets gräns är markerad med heldragen linje på beslutets kartor
Areal:	34 ha, varav land 34 ha
Status:	Beteckning:
- Natura 2000	SE0220245
- Riksintresse	Ingår i objekt N15, "Hålvetten-

Datum

Dnr

2003-02-14

511-2325-2002

- Naturvårdsprogram Näsaren”
Ingår i klass-I-objektet 83-86,
”Sjöarna Näsaren och Hålvetten med
omgivningar”
- Våtmarksinventeringen Klass-III-objektet 09G 4G 06,
”Stenstorps hagkärr”
- Nyckelbiotoper 09G 4G 17
- Markslag och naturtyper:
 - barrsumpskog ca 16 ha
 - lövsumpskog ca 10 ha
 - tallskog ca 6 ha
 - granskog ca 0,5 ha
 - lövblandad barrskog ca 0,5 ha
 - impediment ca 1 ha
- Naturtyp enligt Natura 2000:
 - Örtrika, näringsrika skogar med
gran av fennoskandisk (typ 9050) ca 16 ha
 - Lövsumpskogar av fennoskandisk
typ (typ 9080) ca 10 ha
- Arter enligt EU:s habitatdirektiv:
 - Grön sköldmossa
- Prioriterade bevarandevärden:
 - Markslag Skogsmark
 - Naturtyper Barr- och lövsumpskog, örtrik
granskog
 - Strukturer (landskapselement) Gamla träd, döda träd,
 - Växt- och djursamhällen Kärlväxter, lavar, mossor
 - Arter Grön sköldmossa, hållav, dunmossa
 - Friluftsliv

2.2 Historisk och nuvarande markanvändning

Namnet ”hagkärr” tyder på att området tidigare användes som slåtterkärr men när slåttern upphörde är ovisst. På häradskartan från ca år 1900 anges Stenstorps hagkärr som en mosse med barrskog iblandat något löv. Ett flygfoto från 1950-talet visar att stora delar av skogen då var avverkad. På den här tiden grävdes troligtvis det breda dike som går genom östra delen av området. I större delen av området har inga avverkningar gjorts på årtionden.

2.3 Beskrivning av bevarandevärden

Biologiska bevarandevärden

Stenstorps hagkärr är ett mycket stort sumpskogsområde med en artrik och intressant flora. Här finns källor och översilningsytor som ger en rik variation i fältskiktet och träd med sockelbildningar bevuxna med lavar och mossor.

Blandsumpskogen har ett trädskikt med gran, tall, glasbjörk, al och med ett inslag av ask, rönn och getapel. Området är mosaikartat med produktiv skogsmark blandat

Datum

Dnr

2003-02-14

511-2325-2002

med myrimpediment och rikkärr. Trädsiktet är varierat både med avseende på ålder, dimensions- och höjdspridning. Genomsnittlig trädålder är ca 70-80 år men många senvuxna träd är långt äldre. Busksiktet är glest med enbart brakved, olvon och tibast. Vegetationstyp är starr-fräkentyp, lågörttyp och högörttyp. Död ved förekommer sparsamt i form av högstubbar, lågor och torrträd.

I sumpskogen finns ett antal sällsynta kryptogamer, bland annat dunmossa, terpentinnmossa, hållav, lunglav och kattfotslav. Dunmossan anses vara en av våra vackraste mossarter och den finns med på den så kallade "rödlistan", en översikt över Sveriges sällsynta och hotade arter. Den är klassad som "missgynnad" och är i Södermanland hittad på ett tjugotal lokaler. Dunmossan växer i skuggiga kärr påverkade av ytligt, gärna mineralrikt, grundvatten och den bildar luckra, svällande, blekgröna tuvor eller mattor på marken. Hållaven indikerar orörd sumpskog med ostörd hydrologi och är på rödlistan klassad som "sårbar". I länet är den känd från ett fåtal lokaler.

I det artrika fältsiktet har hittats bland annat brudborste, tibast, skogsvicker, darrgräs, trolldruva, knärot, spindelblomster, tvåblad, missne, nästrot, Jungfru Marie nycklar, grönpyrola, lopplummer, kärrbräken, skavfräken och nordbräken. Här finns även många starrarter, däribland signalarterna rankstarr, repestarr och skärmstarr, samt hirs-, knoggle-, grön-, slid-, lopp-, tagg-, nål-, tuv- och stjärnstarr. Vissa av växterna är rester efter en gammal slåtterängsflora.

Naturvärdena i området är knutna till det fuktiga markskiktet som gett upphov till trädens sockelbildningar, samt till fält- och markskiktet som är väl utvecklat vad gäller lavar, mossor och kärlväxter. De gamla lövträden är speciellt värdefulla för kryptogamfloran.

Geologiska/hydrologiska bevarandevärden

Den rika floran i området tyder på förekomst av mineralrikt ytvatten. I omgivningarna finns förekomster av urkalksten och rika växtlokaler. I västra delen av området finns några bergsfläckar av gnejs med inslag av leptit och ådergnejs. Annars dominerar organiska jordarter fransätt i södra kanten med sandig morän.

Väster i området är sumpskogshydrologin intakt, i öster däremot har dikning medfört att sumpskogen delvis blivit torrare.

Intressen för friluftsliv/forskning/utbildning

Området har betydelse för friluftslivet genom att Sörmlandsleden passerar härigenom. Annars finns inga stigar. Området nyttjas för utbildningar i naturvårdsbiologi och det kan ha viss betydelse för framtidig forskning.

Prioriterade bevarandevärden

Bevarandevärden	Internationell status	Nationell status	Regional status	Lokal status	Ingen status
Barr- och lövsumpskog	X	X	X	X	

Datum

2003-02-14

Dnr

511-2325-2002

Örtrik skog med gran	X	X	X	X	
Grön sköldmossa	X	X	X	X	
Gamla träd, döda träd		X	X	X	
Kärlväxter, lavar, mossor		X	X	X	
Friluftsliv			X	X	

Referenser

- Gärdefors, U. (ed.), 2000. *Rödlistade arter i Sverige 2000*. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Länsstyrelsen i Södermanlands län, 2002- *Källskogsinventering*. Inventeringsblankett.
- Skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering, 1996.
- Sveriges Geologiska Undersökning, 1982. *Jordartskartan*, 09G Katrineholm SO. Digital utgåva.
- Sveriges Geologiska Undersökning, 1978. *Berggrundskartan*, 09G Katrineholm SO. Skala 1:50 000.

3. Indelning i skötselområden

Reservatet omfattar ett skötselområde med en skötselform:

- Skog och annan markareal samt vatten ska lämnas för fri utveckling.

4. Mål och åtgärder för skötselområden

4.1 Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

Syftet med att formulera kvalitetsmål är att få ett mått på gynnsam bevarandestatus för prioriterade bevarandevärden. Genom att välja lämpliga indikatorer och för dem precisera kvantitet och kvalitet får man ett mått på om skötseln uppfyller syftet med reservatet.

Det är gynnsam bevarandestatus när:

- Utbredningen av ”örtrika, näringsrika skogar med gran av fennoskandisk typ” är 16 ha och ”lövsumpskogar av fennoskandisk typ” är 10 ha (riktvärden).

4.2 Skötselmål och föreskrifter för skötsel

Målsättningen med reservatets skötsel är:

- Att bevara och utveckla sumpskogens höga naturvärden med en särpräglad vegetation, flora och djurliv.

Målet ska nås genom att skogen inom reservatet lämnas för fri utveckling. Dikena ska tillåtas växa igen så att sumpskogen med tiden återfår sin naturliga hydrologi. Om avvattningen från dikena i framtiden ökar så mycket att uttorkningskänsliga arter står i fara för att försvinna, får dikena fyllas i/dämmas igen. Vattenhöjningen får dock inte inverka på skogen utanför reservatet. I sumpskogen ska en variation i trädskiktet eftersträvas. Gran får därför bortgallras från lövsumpskogen om den blir för dominerande.

5. Information, friluftsliv och turism

Syftet med friluftslivet i området är att bjuda på naturupplevelser liksom att öka kännedomen om sumpskogen och dess naturvärden. Länsstyrelsen kommer att skylta

upp en P-plats för reservatets besökare vid Djupvik, ca 500m nordväst om reservatet. Från parkeringen och fram till reservatet kan man enkelt ta sig på en skogsbilväg. På informationstavlor ska besökare få information om reservatets olika naturvärden och vilka villkor som gäller för allmänheten.

Naturreservatet kan nyttjas som rekreationsområde med de begränsningar som framgår av föreskrifterna i beslutet. Förutom Sörmlandsleden, som passerar genom reservatets västra del, finns inga stigar eller andra anordningar för friluftslivet utan de besökande får vistas på områdets naturgivna förutsättningar.

6. Jakt

Jakten inom området regleras inte i reservatsföreskrifterna. Jakten bör dock bedrivas i enlighet med god jaktsed.

7. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Vem	Prioritet	Finansiering
Uppföljning av kvalitetsmål	Vart 5-10 år	Hela reservatet	Länsstyrelsen	1	Vårdanslaget/ miljöövervakning
Tillsyn av föreskrifter	Ärlig	Hela reservatet	Länsstyrelsen	1	Vårdanslaget

8. Tillsyn, dokumentation och uppföljning

8.1 Uppföljning av kvalitetsmål

Huvudansvarig för uppföljningen är länsstyrelsen.

- Mätning av arealer av Natura 2000-naturtyper utförs vart 5-10:e år.

8.2 Uppföljning av skötselmål

Eventuell uppföljning av skötselåtgärder får tas om och när detta blir aktuellt.

9. Kostnader och finansiering

Staten genom länsstyrelsen och Naturvårdsverket svarar för alla kostnader i samband med naturvårdsförvaltningen.

Åtgärd	Finansiering
Utmärkning av reservatets gränser	Vårdanslaget
Informationsskyltar och markering av stig	Vårdanslaget
Uppföljning av kvalitetsmål	Vårdanslaget/miljöövervakning